

ЦИЈЕНА:
За Црну Гору на годину 8 пер-
ера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и
Српској Гору на годину 12 пер-
ера, на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње
20 франка у злату, на по годи-
не 10 франка у злату.
Претплати се прима само у
годишњим и полугодишњим ро-
ковима и полаже у најпријед.
Поједини број 20 пара за Цр-
ну Гору, — за Иностранство 25
пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Le GLAS TZRNOGORTZA, Journal Officiel, paraissant
régulièrement chaque samedi et suivant les exigences du service.
On s'abonne aux bureaux du journal GLAS TZRNOGORTZA,
Cettigné, Monténégro.

L'abonnement pour le pays 8; pour l'Autriche-Hongrie 12
Perpers; pour tous les autres pays 20 francs par an.
La publicité est reçue aux bureaux du journal et dans
toutes les agences de publicité.

Претплата се шаље само Ад-
министрацији Гласа Црногор-
ца на Цетиње.

Дописи се шаљу Уредништву
— Рукописи се не враћају.

Огласи се шаљу Администра-
цији и наплаћују се: за сваку
ријеч или број до пет цифара из
петит слова по 4 паре, гаржонд
слова 6 пара; цинеро слова 8
пара — за први пут, а за сваки
даљи пут у пола од горње ци-
јене. Најмањи оглас наплаћује
се 1 перпер. — Осим најпријед
изнешење цијене од ријечи, на-
плаћује се по закону о таксама
још по 50 пара за свако поједино
оглашавање.

Власник: Државна Штампарија.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Уредник и одговорни уредник: Вељко Милићевић

Њ. В. КРАЉУ ЦРНЕ ГОРЕ ЦЕТИЊЕ.

Молим Ваше Величанство да
прими израз Мојих најбољих же-
ља које гајим приликом Нове
Године за Вашу срећу и за срећу
Краљевске Породице, као и за
успјех Вашег оружја и за славу
Ваше Земље.

НИКОЛА.

Царскоје Село.

Њ. В. КРАЉУ ЦРНЕ ГОРЕ ЦЕТИЊЕ

Лондон, 1. јануара

У почетку Нове Године, мило
Ми је да испоручим Вашем Ве-
личанству Своје искрене жеље
за Ваше здравље и срећу, као
и за благостање Ваше Краљевин-
е. Увјерен сам да ће успјех пра-
тити војске Вашег Величанства
у борби коју воде.

БОРЂЕ

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њег. Величанство Краљ вра-
тио се јуче на Цетиње.

Меморандум

о звјерствима која су извршиле аустро-
угарске трупе у Србији.

Краљ. Српска Влада објавила је овај
меморандум:

Аустро-угарска војска је извршила, за
вријеме свога кратког задржавања на срп-
ском земљишту, у мјесецу августу прошле
године, најгора звјерства. Према званич-
ним извјештајима српских официра, о-
кружних начелника, као и према свједо-
чанствима љекара и страних дописника
који су узели учешћа у анкетама, аустро-
угарски војници и официри убијали су
заробљенике, довршивали рањенике, бе-
зопасне сељаке (старце и дјецу), силовали
и касипили жене. У мачванским равни-
цама они су крали, пљачкали, уништавали
жетву, палили вароши и села, сатирући
све што не би могли да понесу.

Српској влади стало је да истакне да
су сва ова звјерства извршена не само са
знањем аустро-угарских војних власти,
него чак по њиховој наредби. Довољно је,
да би се ово доказало, навести неколико
мјеста из „Упутстава за владање према
српском становништву“, која су, у облику
брошура, раздјелена трупама од стране
команданта 9 кора, генерала пешадије
Хортштајна, и од којих се оригинал на-
лази у нашим рукама: у њима се, између
осталог, може ово читати:

„Ратне операције воде нас у неприја-
тељску земљу чије је становништво испу-
њено фанатичном мржњом према нама,
у једну земљу гдје се убијство, као што
то доказује сарајевска катастрофа, одо-
брава чак и у високим класама друштва,
гдје се, што више, глорификује.

„Према једном таквом становништву
нема мјеста никаквом осјећају човјечно-
сти ни великодушности.

„Не дозвољавам да се заробљавају
становници који би се затекли без уни-
форме: треба их стријељати без изузетка.

„Кад се уђе у настањена мјеста, треба
одмах узети таоце (попове, учитеље, у-
гледне личности). Те таоце треба стрије-
љати, ако пукне и једна пушка на наше
трупе, и све куће треба пушати.

„Треба сматрати сваког сељака који се
затече изван вароши или села само чла-
ном једне чете која је сакрила своје ору-
жје; како нема времена за потањање исље-
ђења, треба пушкарати становнике који
се тако нађу, ако се бар и најмање чине
сумњиви“.

Изагање горњих факата даће идеју о
начину како су аустро угарске трупе ту-
мачиле и изводиле примљена наређења.
Набрајање ових факата је силом прилика

непотпуно, јер у много случајева, као
што су убијства, жртве су биле покопане
из разлога хигијене и сажалења, прије
него што се то могло званично конста-
товати.

Рушења, пустошења, пљачке, паљења.

Ове вароши и села била су потпуно
или djelомично разорена, опустошена,
попљачкана и поаљена:

а) вароши Шабац, Лозница, Љешница
и Љубовија;

б) села: Грушић, Цулковић, Метковић,
Добрић, Десић, Радовашница, Бела Река,
Петковица, Рибари, Прњавор, Сипуља,
Мровска, Вољуја, Бистрица, Цикоте, Двор-
ска, Јаребице, Драгинац, Завлака, Теке-
риш, Румска, Нешковица, Бојић, Бого-
словац, Причиновић, Ступница, Шурице,
Кривојица, Чокешина, Бамгава, Миоковић,
Ликодра, Богосавац, Томисавци, Шли-
вова, Став, Врбић, Брезјак, Маово, Ли-
ваде, Јевремовац, Варна.

Од ових свих мјеста највише су стра-
дале вароши Шабац, Лозница и Љешница
и богато село Прњавор. Прњавор је био
потпуно поаљен, његове куће су само
згариште. Ове вароши нијесу биле опљач-
кане у обичном смислу ријечи, оне су
биле потпуно опустошене. Аустријанци
су уништили ма на који начин све што
нијесу могли да понесу. Они су чак по-
ломии прозоре и испрљали их и зама-
зали изметом. Они су отровали бунаре.
Они су сатрли и поништили све што се
налазило по апотекама. Из банака не
само што су одијели сав новац и хар-
тије од вриједности него су такође по-
ништили све књиге и протоколе. У шко-
лама су уништили сав материјал. Наше
цркве и манастири били су предметом
нарочите мржње аустро угарских официра
и војника и њиховог беснила за раз-
арање. Шабачка катедрала је била много
оштећена. Манастир Чокешина опусто-
шен је. У цркви у Љешници су црквене
утвари разбачане по земљи и обесве-
ћене. У Јаребици црква је претворена у
стају за коње; нађено је коњског измета
и у самом олтару. Дјевојке су довођене
у ову цркву и силоване на часној трапези.

Уцјењивања.

Аустријанци су вршили одвратна уцје-
њивања.

У селу Грушићу обећали су једном се-
љаку да га оставе на животу ако им да-
де 100 дуката (1200 динара); кад им је
овај дао ту споту, убили су га.

У селу Цикотама мучили су сељака
Илију Алексића, да им даде новца. Овај
се клео да нема. Али они то нијесу хтје-
ли вјеровати, мучећи га док није изда-
хнуо.

У селу Брезјаку једна сељанка пала им
је пред ноге, плачући и молећи да јој
поштеде јединца сина, дијете од десет
година; нудила им је сву своју уштеђе-
вину, око хиљаду динара. Они су обећа-
ли да јој неће дирати сина, а кад су
примили хиљаду динара, убили су га на
њезине очи.

Не само што су силом узимали новац
од појединаца, они су уцјењивали читаве
вароши. На примјер, тражили су триде-
сет хиљада динара од вароши Лознице.
Та свота није била тражена ни као ре-
квизиција, ни као глоба; њу су они тра-
жили као цијену за обећање да неће ва-
рош попљачкати и попалити. Да се осигу-
рају да ће им та свота бити исплаће-
на, узели су таоце између угледних ва-
рошана. Варош Лозница им је платила
тридесет хиљада динара, али они нијесу
пустили таоце него су их одвели незна-
но куда.

Убиства.

Аустријанци су починили безбројна уби-
ства међу грађанским становништвом
свуда куда су прошли. Број њихових
жртава не може се одредити, чак ни
приближно, али он је врло велик, јер су
они убијали гомилице. Везивали су за-
једно већи или мањи број становника и
онда их убијали кундацима или бајоне-
тима. Врло често затварали би мноштво
у куће и затим их запалили.

Ево неколико примјера:

У селу Цулковићу нашло се мноштво
побијеног или живо изгореног свијета:
људи, жена, стараца, баба, момчади, дје-
војака и дјеце оба пола. У једном јарку

лежало је 27 љешина побијених или кур-
шумима изрешетаних људи. У дворишту
једне куће нађене су љешине једног дје-
чака, једне младе жене, једне бабе и јед-
ног дјетета од године дана; у соби те
исте куће нађена је на кревету љешина
једне дјевојке, на патосу љешина једне
старе жене. У једној другој кући гдје је
живјело шест сестара са својом старом
мајком, она и четири њезине кћери биле
су побијене, пета је била рањена, а ше-
ста се спасила.

У селу Прњавору натјерани су станов-
ници бајонетима да се затворе у куће
које су Аустријанци запалили. На тај на-
чин велики дио становника изгорели су
живи. Не може се тачно одредити број
жртава, али се може о њему добити по-
јам по факту да је само из једне куће
неког Милана Милутиновића извучено
50 сагорених љешина. Четири многољуд-
не породице биле су потпуно ископане
у том селу.

У селу Јаребици нађени су побијени у
кући сви чланови једне породице, па чак
и дјеца од двије године. У једној дру-
гој кући у истом селу Аустријанци су
подавили једну жену и њено четворо
дјеце и нагомилали њихове љешине јед-
ну на другу.

У селу Богословцу убили су у једној
кући шест особа: оца, мајку и четворо
дјеце.

У вароши Љешници Аустријанци су по-
убијали 115 особа.

У селу Чокешини, од побијених ста-
новника зна се за имена двадесеторице,
међу којима се налази Живојин Цветко-
вић са својом женом и петеро мале
дјеце.

У селу Богословцу, у кући Николе
Антића, нађени су убијени домаћин Ни-
кола, његова жена, његов син, његова
сваха и четворо дјеце од три до седам
година. У трећој кући у истом селу на-
ђене су четири љешине, у четвртој два
објешена човјека, у петој једна трудна
жена премлаћена са дјететом истргнутим
из утробе.

У вароши Шапцу све наше заробљене
војнике из XIII и XIV пука и других пу-
кова побио је непријатељ кад је био
приморан да се повлачи. Ови војници су
били затворени у једној кући близу има-
ња Г. Гашића; од ових војника двадесет
је убијено у дворишту пред стајом,
осморица у стаји, тридесет у једној соби
гдје су њихове љешине биле наслагане
у три реда.

У селу Цулковићу поред своје убијене
жене и кћери сједио је један старац у
биједном стању; био је испробадан но-
жевима, полумртав и готово луд. Он је
говорио: „Не знам како сам и сам могао
остати на животу и зашто живим. Има
три дана да овдје сједим и да гледам
своју мртву жену и дијете на прагу своје
куће. Не могу ни да се мичем ни да ви-
чем. Они су нас побили, испробавали но-
жевима, осрамотили и затим побјегли.
Ено видим како пода мном расте бара
крви, а ја не могу да се макнем да не-
куд побјећем.“

У селу Прњавору, један очевидац прича
да је једна жена, кад су Аустријанци за-
палили њезину кућу гдје је она била за-
творена, покушала да сакрије своје ди-
јете у своје крилу, не би ли га зашти-
тила од пламена. Исти свједок је видео
једну жену гдје сједи с једним дјететом
на крилу и с друго дјевојке поред се-
бе; све четворо загрљено и живо изгорјело.

У селу Криваји, на једној ливади крај
ријеке испод механе, нађена је једна го-
мила од петнаесторо премлаћених људи
и жена. Међу њима је била љешина једне
дјевојке са лицем прободеним бајонетом
који је ушао између доње лијеве вилице,
а пробио кроз десну јабучицу; њезини
зуби су били расути у барицама крви која
је текла дуж леђа једне старе жене, уби-
јене поред ње.

У селу Липолисту, нађен је, рањен дум-
дум куршумом, Драгомир Маринковић,
чији отац Тодор и синовац Марко (од
13 година), као и мати Ружица бијаху
убијени.

У селу Маову, нађена је убијена једна
жена, а на њезиним прсима снавало је
њезино сисанче.

Аустријанци убијаху сваког кога сре-
таху: људе и жене, дјецу и одрасле. Међу
њиховим жртвама налазе се старци од 80

година и дјеца од године дана. Тако, на
примјер, у селу Мојковићу, убили су ове:
Петра Панића (87 год.), Живка Арсениви-
ћа (70), Илију Ђурђевића (60), Илију Мар-
ковића (58), Симеуна Ђурђевића (55), Ми-
лана Ђурђевића (54), Добрију, жену То-
дора Васиљевића, (40), Љубомира Ђур-
ђевића (35), сина Милорада Ђурђевића,
(16), дијете Добрије Васиљевић (4), Јо-
вана, сина Драгомира Ђурђевића (3 год.).

Аустријски војници не штеђаху ни жене
ни дјецу. У овим мјестима Грушићу: Цул-
ковићу, Добрићу, Прњавору, Сипуљи, Би-
стрици, Јаребници, Завлаци, Десићу, Белој
Реци, Бојићу, Богословцу, Љешници, Шу-
рици, Цикотама, Петковци, Мојковићу,
Богосавцу, Маову, Јевремовцу, — свуда
су нађени љешеве дјеце испод 10 година.

У селу Цулковићу испробавали су но-
жевима једно дијете од године дана, и
пошто су убили једну жену, премлатили
су њезино дијете.

У селу Прњавору напали су једно
дијете на нож и ранили сина Андреје
Мајсторовића од 7 година, и кћерчицу
Владислава Атановића од 2 године.

У вароши Љешници сва мушка дјеца
изнад 8 година била су побијена.

У селу Цикотама убили су двије дје-
војчице од 4 године: Станиславу Мати-
ћеву и Катy Андрићеву. Аустријанци у-
бијаху мирне становнике из ма којег било
повода. У Чокешини убили су једну же-
ну, јер им је казала да нема мужа, а они
су касније нашли у кућу једну мушку
кошуљу. У Цикотама убили су 4 брата,
јер су у једнога од њих нашли један
турски куршум из посљедњег српско-
турског рата. У Јаребици убили су сваку
личност код које би нашли ма какво
оружје, и ако нијесу претходно позвали
становнике да положи оружје. У Белој
Реци, Сипуљи и Варни стријељали су се-
љаке којима су били заповиједали да им
покажу пут, пошто су ови испунили то
наређење, — под изговором да их спри-
јече како не би проказали српској војсци
пут којим су ударили. У Цулковићу на-
редили су становницима да вичу: „Жи-
вјела храбра аустријска војска! Живио
Цар Франц Јосиф!“ Когод би одрекао
да изврши ово наређење, био је одмах
стријељан.

Једва што су били ушли у Прњавор,
стријељали су више угледних личности
у овом селу да улију страх становницима.
У истом циљу стријељали су 50 станов-
ника у Љешници и да ефект буде јачи,
приморали су жене и дјецу из ове ва-
роши да присуствују извршењу осуде.

У много мјеста Грушићу, Белој Реци,
Цулковићу и т. д. стријељали су кметове,
увјек да застраше становништво.

Али у огромној већини случајева, Ау-
стријанци се нијесу мучили да траже
изговоре за истребљивање грађанског
становништва: они убијаху наше станов-
нике само зато што су Срби.

Мрцварења — Мучења — Силована —
Отмице.

Нађен је врло велик број унакажених
љешина. То долази од тога што су Ау-
стријанци метали своје жртве на најгоре
муке, прије него што су их убијали и че-
сто пута су их боли бајонетима и унака-
жавали своје жртве кад су већ биле мртве.

У Цулковићу, Аустријанци су најприје
ископали очи једном младићу и онда га
убили.

На положају Кик изболи су бајонетима
једног мрмка и онда га бацили на млин-
ски точак који се окретао.

У Шурици су мучили сеоског свеште-
ника, попљували му браду и затим пре-
млатили га.

У Цикотама су одсјекли нос и оба ува
Илији Алексићу; одсјекли му комаде меса
са обје бедре и онда га кастрирали.

У селу Дворској привезали су Максима

Васића на млински точак и док се овај
окретао, чекали су га са ножевима, уба-
дајући га у месо.

У извјесним мјестима, као на примјер
у Јаребици, Чокешини и Богосавцу иekli
су живе становнике.

Нађене су многобројне љешине са ис-
копаним очима, одсјеченим ушима, носем,
прстима, очним капцима, истргнутим ви-
лицама, кожом, али чини се да су жртве
биле најприје убијене, па онда унакажене.

Женама су Аустријанци често сјекли
дојке.

У Прњавору одсјекли су прсте једној жени, затим су јој проболи дојке кроз које су јој удјели одсјечене прсте.

У Маову још живи једна жена којој су дојке испробадали бајонетима.

У Богославцу убили су једну трудну жену и пошто су јој извадили дијете из утробе, наболи су га на нож. Потпуно су скидали и остављали сасвим голе жене које су убијали. У више мјеста гдје су убили матер и дијете, мати лежи сасвим гола, а дијете су метнули међу њезине ноге.

Силовања су вршена у готово свима мјестима куда су Аустријанци пролазили: они су силовали све особе женског пола: бабе, циганке, па чак и саму дјецу. У Шапцу, у једном хотелу гдје су били затворили многобројне становнике, силовали су сву дјецу женског пола изнад десет година. Они су их силовали у присуству њихових матер које су били кундацима, ако би ове хтјеле да бране своју дјецу.

Најзад, Аустријанци су извршили један злочин којим се није до сада огријешила ниједна модерна војска. Они су нарочито одвели са собом, у Аустрију, у ропство, мирне грађане из вароши и из села. Мора се јасно истаћи да ови људи које су Аустријанци са собом одводили, нијесу били узимани као таоци. Аустријанци их хватаху из сасвим другог разлога — да Краљ Петар, они то говораху отворено, остане без војника за неколико година. Тим се објашњава факт да су са собом нарочито одводили дјечаке у којима су гледали будуће војнике. Али кад су већ почели одводити становнике у ропство, нијесу више много пазили да одводе само дјечаке, већ су са собом одводили и људе у годинама, жене и нарочито дјевојке, па чак и дјецу. Против свих основних принципа међународног права, Аустријанци су пронашли да имају право заробљавати не само војнике него и мирне и голоруке грађане.

Могло се констатовати да су Аустријанци одвели у ропство све младиће из села Грушину, Петковице и Рибара, а двадесетину дјечака и дјевојака из Чуљковића; све мушке становнике из Беле Реке почев од стараца па до дјете из основне школе. У посљедњем селу угрбали су 9 дјете. Из Прњавора су одвели сву мушку дјечу изнад дванаест година, из Јаребице и Драгинаца много дјевојака, шест дјевојчица од 15 година и 4 дјетета; из Симиновог Брда из куће Станка Ивановића двије дјевојке и два старца; из Текерића двадесет становника (људи, жена и дјете); из Лешнице 50 грађана. Они су исто тако одвели у ропство много становника из ових села: Шурице, Чоке шине, Баставе, Мојковића, Ликолре и Врбића.

Септембар, 1914.

Повреде Женевске Конвенције

Као додатак Меморандуму о звјерствима аустро-угарске војске, Краљ. Српска Влада истиче и многобројне повреде Женевске Конвенције:

Аустро-угарска војска је доказала својим понашањем потпуно одсуство поштивања диспозиција Женевске Конвенције и знакова Црвеног Крста, као што то доказују ова факта:

1. Аустро-угарске трупе су врло често управљале ватру своје артиљерије и своје пјешадије на наша превизијашта и полске болнице. Тако је 4 августа њихова артиљерија гађала превизијаште 16 пјешадијског пука и убила пуковског љекара Др. Јосифа Анђелковића. У Екеришту и Бадању превизијаште 1 пјешадијског пука било је подвргнуто непрестаној артиљеријској ватри, и ми чувамо, као доказ, велики шатор, сав изрешетан шрапнелима, у којему је било смјештено превизијаште. У Екеришту бачене су двије бомбе с аероплана на полску болницу 2. пјешадијског пука. На превизијаште 1 пјешадијског пука, у позадини, била је управљана обилата артиљеријска ватра, пошто је његово мјесто откривено и утврђено од једне извиднице у аероплану. Све ове станице носиле су, ипак, заставу Црвеног Крста.

2. Аустријанци су често гађали биоградске војне болнице, велике зграде, врло груписане, издалека видљиве и обилежене знаковима Црвеног Крста.

3. Приликом свога повлачења из Шапца, Аустријанци су нарочито одвојили своје рањенике од наших и смјестили их у једној згради која је била изложена артиљеријској ватри, а наше рањенике оставили су на једном мјесту на које су касније управили ватру својих монитора.

4. За вријеме свога повлачења из Сријема, управљали су ватру на зграде које су им служиле као болнице и које смо и ми за то употребили, обилеживши их знаковима Црвеног Крста.

5. Пошто су евакуисали нашу болницу у Љубовију, одијели су све скупе љекове и расули по патосу и фнокама отрова, као арсеника и сублимата, сипајући га чак и у друге љекарнице.

6. Они употребљавају за вријеме борбе црквене звонике за посматрачке страже, пошто извјесе заставу Црвеног Крста. То је био случај, међу толико других, у Јањини.

7. Они међу заставу Црвеног Крста на кола својих муницијских колона за вријеме борбе.

8. Да поправе свој мјесни тактички положај, они траже преко парламентарара да се обустави борба ради закопавања мртвих, и поред свега одбијања њихових захтјева, они копају своје мртве под заштитом знакова Црвеног Крста.

9. У својим шанчевима који су од наших удаљени једва тридесет метара, измичу, у највишем јеру боја, заставу Црвеног Крста да зауставе нашу ватру и да поправе свој тактички положај.

10. Многобројни заробљеници тврде да се аустро-угарски официри, кад се нађу у тешком положају, служе врло често знаком Црвеног Крста.

11. Аустријанци су довршивали српске рањенике; на Церу су били заробили десет наших војника и најприје их превезли; али кад су морали да се повлаче, побили су их. Послије повлачења наших трупа са Крупња, убили су у болници два наша рањеника.

ТЕЛЕГРАМИ

Рим, 9. јануара. Краљ је поново пошао у пострадала мјеста и повратио се у Рим, довозавши са собом шестеро дјете, која су извађена из рушевина. У Аквили има сто милиона штете. Јуче и јутрос се осјетило четрдесет нових трешња у истим предјелима. По посљедњим вијестима несреће и штете су огромне и неоцењиве.

Генадијев је изјавио „Трибуни“ да ништа незна о састанку румунског и бугарског краља, али да је то могуће. Његова мисија се ограничава на Рим. Односи Бугарске са Румунијом и Србијом побољшавају се свакодневно. Бугарска нема разлога да нападне Турску. Бугарска се држи апсолутне неутралности и пазити строго на своје интересе.

Суез, 9. јануара. 10.000 Турака и Бедуина су се повукли у околину Синаја.

Париз, 9. јануара. Један велики пожар у Брасилији учинио је великих штета, без људских жртава.

Париз, 9. јануара. Девет енглеских авијатичара бомбардирани су Остенд и оштетили станицу и карне.

Рим, 9. јануара. Нијесу истините вијести да има оштећених италијанских ратних лађа.

Нијемци су бомбардовали варош Св. Павла код Соасона. У Алсасу ради великих сњегова операције су онемогућене. Тешка артиљерија њемачка бомбардовала је Тан, али без резултата.

Битка код Јеникеја траје већ два дана. У Петрограду се држи да је пораз турски одлучан. Француско-енглеска флота је бомбардовала Ксерос и Лепанту гдје су Турци вршили концентрацију. Било је великих жртава.

Потврђују из Париза, да је једна француска подморска лађа потопљена у Дарданелима.

Париз, 9. јануара. У околини Ниепора било је доста жестоке артиљеријске борбе, у току које су Нијемци узалудно покушавали да разоре мост који су Французи намјестили на ушћу Изера, док је Французима пошло за руком да разоре један дио њемачких помоћних утврђења и, код Сен-Жоржа, један ферм који су Нијемци били врло много утврдили. У секторима Ипра и Ланса вођени су виши или мањи артиљеријски бојеви. Бланжи код Араса био је врло жестоко бомбардован, али није било пјешадијског напада. Од Соме до Аргона ништа ново, као ни у секторима Соасана и Ренса. У околини Кан-де-Шалона као и сјеверно од Перта француска артиљерија је врло успјешно гађала непријатељске утврђење положаје. У Аргони, у шуми Ла Грири, Нијемци

су жестоко нападали француске шанчеве који су се у једном тренутку били колебали под ударцем. Французи су заузели тада са два енергична против-напада већи дио, а за тим све положаје и одржали се у њима. У Сен Хиберу Нијемци су помоћу мина бацили у ваздух сјеверо-источну ивицу француских шанчева, али француске трупе су спријечиле Нијемце да у њих уђу. Сјеверо-источно од Пон-а-Мусона, у шуми Ле Претр, Французи су се утврдили на 100 метара испред њемачких шанчева које су заузели прекјуче. Нијемци су предмрак изводили против-напада без успјеха. У сектору Тана било је артиљеријског боја у којему је према остала на француској страни. (Радиотелеграфски извјештај).

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Четрдесетогодишњица. Г. командир Ђуро Шоћ, управитељ Кр. Цр. Војних Телеграфа и Телефона, прославиће 15. јануара ове године, у Чајничу (посљедња станица Пљевља) четрдесетогодишњицу свога узорног и заслужног службовања.

Биљежећи ову вијест, шаљемо уважавањем господину командиру наша срдљива честитања за ово ријетко славље, које имаде срећу да дочека у нашој Босни, у часу кад се раскидају ланци њенога робовања.

† Лука П. Вујисић, *пјешадијски капетан*. — Његово племенито срце пуно храбрости и одушевљења за навијке је престало куцати.

Сви напори: зима, глад и све тешкоће које вјинка сналажаху, за њега бијаху мале и ништавне.

Његова храброст достојна једног официра, дивила је како потчињене, тако и претпостављене му, када смјело ступајући под градом непријатељских куршума, храбраше сво баталион на висовима арнаутских Проклетија и на вратима тврдог града Скадра. Све тешке дане у овим крвавим ратовима, овај храбри официр подносио је са највећом постојаношћу, и само кад би ко поменуо тешко стање браће у Аустро-Угарској монархији, око би му засузило и охоло би рекао: „Хоћу ли имати те среће, да тамо потоњу кап крви пролијем?“

Снови Словенства почеше се остваривати: загази се у овај крвави рат.

Поклојни капетан Лука био је командант једног баталиона стојеће војске у старо-србијанском одреду гдје је низ Арбанију, то зликовачко гнијездо, разгонио дивље Качачке хорде, које су с леђа нападале на наше трупе.

Интереси Домовине заискали су, да са баталионом пође на Дрину, чему се радо одазвао и пошао да се бори, против непријатеља Српства.

Одушевљено се борио док није, при јуначком јуришу на Вихру код Вишеграда 19. нов. 1914. г., подлегао непријатељском куршуму, који је учинио крај његовој бујној младости, гдје је издишући под ранама предао команду над баталионом потчињеном најстаријем официру и изговорно ове посљедње ријечи:

„Друже, буди храбар и не допусти до потоњег војника да Вихра падне непријатељу у руке“.

Лака му српска земља, коју је с пуно жара љубио.

В. Т.

Званични огласи

Објава. Позивају се законити насљедници Петка Митровића, преминулог у Сједињеним Државама Америчким, да се преко најближе власти писменим путем јаве овом Кр. Министарству, уз прилог докумената и покојникових писама, којима ће доказати своје средство и право на насљедство.

К бр. 3199 Из канцеларије Кр. Министарства Спољних Послова, 19. децембра 1914. на Цетињу. (1,3)

Објава. На основу члана XV. правилника о размјени поштанских пакета — Опште Конвенције — а по одобрењу г. Министра Унутр. Послова, П. Т. Одјељења број 16580 од 18. о. мј. т. год. — У канцеларији управе П. Т. Станице извршиће се 11. јануара 1915 године од 9 сати до 12 пр. подне и од 2 до 5 сати послје подне, јавна продаја 70—80 поштанских пакета, који су стигли на овдашњој пошти — неправилно — у току 1913 године, а у којима се налази разна трговачка роба. Продаја ће се вршити дјелимично, т. ј. роба из сваког пакета засебно и уступиће се понудиоцу највише цијене, ако иста буде повољна.

Бр. 3585. Из Управе Пошт.-Телегр. Станице, 23. децембра 1914 г., Цетиње. (3,3)

Службени огласи

ОБЈАВА. Позива се овим власник изгубљених 104 (сто и четири) перп., које је као нађене предала овом суду Краљ. Обласна Управа, да се до 30. јануара 1915 г. пријави овом суду са доказима о својини над новцем, послјије чега ће му новац поменути уручен бити чл. 84. Оп. Имов. Закона.

Број 230. 87—1914.

На Цетињу, 28. децембра 1914. (бр. 614, 2,3) — Краљ. Обласни Суд — председник Александар К. Матановић

Приватни огласи

ПОМЕН

Јављам покојниковим рођацима, пријатељима, кумовима и познаницима, да ћу у неђељу 11. ов. мјесеца, држати помен у саборној цркви на Књажевцу мом незаборављеном мужу

† **НИКИ БОЈОВИЋУ**

који је погинуо у чувеном боју на Гласинцу 27. октобра 1914 год.

Бојовићи, 1. јануара 1915.

Ожалошћена супруга:
Милосава Бојовић.

(бр. 6, 1,1)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти милог нам и никад непрежаљеног сина, односно брата

† **ЂУРА ПЕРОВА БОЖОВИЋА**
— регрута —

који у најљепшем цвијету своје младости, у 18 год., славно погинуо на бранику српског имена, на обалама валовите Дрине.

Сматрамо за пријатну дужност изјавити најдубљу благодарност Ристу Агину Радновићу са Прогоновима, Парчанима, Грачанима, Буронима, Штитарима и осталој браћи Љешњанима. Хвала и драгој браћи Метерџанима, Чешљарима, Равањима, Друшћинама и Бачанима. Хвала Жутку Ђуканову Милановићу са Добрињанима.

Понаособ хвала драгој браћи Загоранима, који достојно свога брата ожалише.

Још једном хвала свима и свакоме, који нам ма којим путем изјавише топло саучешће.

Загора (Ријечка нахија), 5. јануара 1915.

За навијек ожалошћени: отац **Перо**; мајка **Стане**; брат **Никола** и остала родбина. (бр. 5, 1,1)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом погибје моје браће

† **Радоње и Новице**

и браће од стрица

† **Шћепана, Николе и Спасоја**

палих јуначки (у одбрани отаџбине) 6. окт. о. г. на Гласиначком Пољу у борби са непријатељем а за ослобођење подјармљене браће, изјавили своје високо саучешће.

Њ. Кр. Височанство Књаз Петар Командант Ловњенског одреда на чему остајем вјечно захваљан. Истовремено благодарим на изјављеном саучешћу и г. г. официрима у штабу Њ. Височанства.

Даље сам захваљан и г. ком. Јоку Мартиновићу и официрима из артиљеријског сектора „Крстац“.

Братска хвала свима сељанима из Жупе Никшићске који на глас погибје похиташе и с нама заједно ожалише пашу браћу.

Још једном хвала свима и сваком ко било на који начин узе учешћа у нашој жалости.

У име остале родбине кап. **Милоша Костић.** (бр. 4, 1,1)

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Под притиском великога бола, која нас снађе смрћу нашег никад непрежаљеног мужа и оца:

† **ИВА ВАСОВА ВУЈОВИЋА**

који се пресели у вјечност у својој 60 години 2-ог јануара 1915 године, сматрамо за пријатну дужност изјавити вјечиту захвалност.

Парохи орашкоме Николи Јовићевићу који нашега драгога Ива сахра ни са њиме се на његовом гробу дирљивим говором опрости.

Хвала учитељу Саву Бурзановићу који са ђацима испрати нашега Ива до вјечне куће.

Хвала Филипу Челебићу са Штитарима.

Хвала Марку Вујовићу на његовом дирљивом говору.

Нарочито хвала браћи Микулићима који достојно свога брата ожалише.

Понаособита хвала свима који нам саучешће изјавише.

Микулићи, 6. јануара 1915. г.

За навијек ожалошћена супруга: **Марица**; кћери: **Јоке, Велика, Стануша, Милица и Љубица**, и остала родбина. (бр. 7, 1,1)

ЗАХВАЛНОСТ

Поводом смрти наше незаборављене супруге, односно мајке и снахе

† Данице

која се након дужег боловања на 23. децембра 1914., у 23-тој години свога млађаног живота пресели у вјечност, сматрамо за пријатну дужност да овим путем изразимо нашу најтоплију захвалност: госп. д-ру Огњеновићу, који је уложио сав труд да покојницу отргне из чељусти смрти; мјесном грађанству обојег пола, које покојницу испрати до вјечног стана и свима пријатељима и сродницима на пруженом нам личном, брзојавном и писменом саучешћу.

У име ожалошћене породице

(бр. 8, 1,1)

Марко Ђурчић.